

1. Obiekt

KOŚCIÓŁ par. rzym.-kat. p.w. św. Antoniego Padewskiego

2. Czas powstania

1922-1925 r.

3. Miejscowość

NAGOSZYN

1

2.

4. Adres

39-209 NAGOSZYN

nr hipoteczny [redacted] nr dz 2256

5. Przynależność administracyjna

województwo podkarpackie,

gmina Żyraków DĘBICA

6. Poprzednie nazwy miejscowości

-

7. Przynależność administracyjna 1.VI. 1975

województwo rzeszowskie

powiat Dębica

8. Właściciel i jego adres

Parafia rzym.-kat. p.w. św. Antoniego Padewskiego
39-209 NAGOSZYN

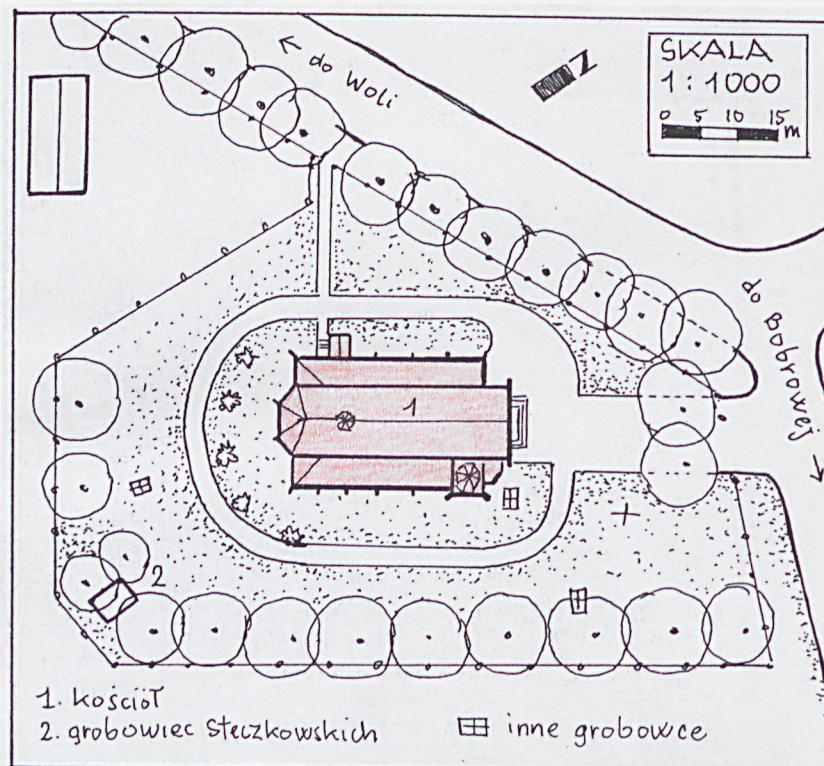
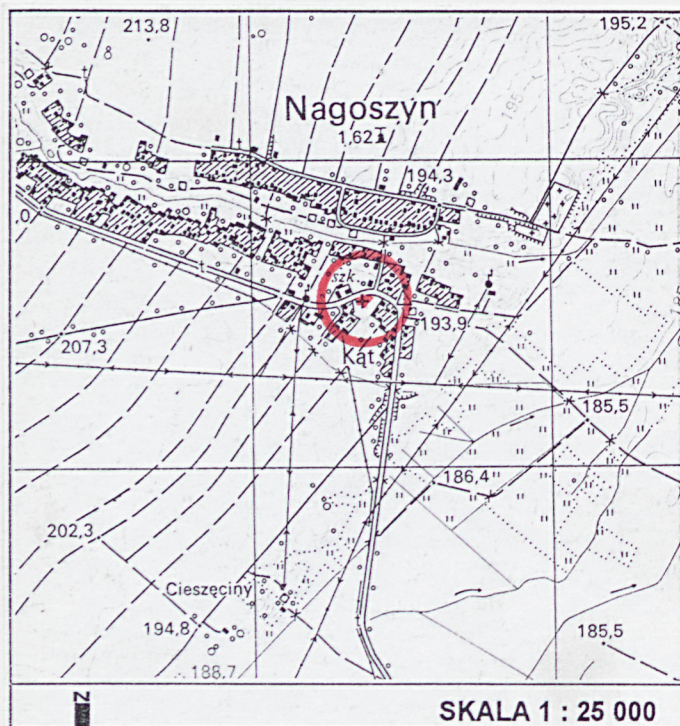
9. Użytkownik i jego adres

Parafia rzym.-kat. p.w. św. Antoniego Padewskiego
39-209 NAGOSZYN

10. Rejestr zabytków

Nr A-315/88 Data 24. 09.1988r.

A-1137

12. Autorzy, historia obiektu, określenie stylu.

Obecny kościół p.w. św. Antoniego Padewskiego został wzniesiony w latach 1922-25 staraniem ks. Jana Pięty, ale zamiar budowy świątyni podjął ks. Błażej Potoczek w 1908 r.

Za twórcę projektu kościoła uznaje się profesora Politechniki Lwowskiej, architekta Teodora **Talowskiego**, żyjącego w latach 1857 - 1910.

S. Łoza w wykazie prac związanych z osobą T. Talowskiego nie wymienia kościoła w Nagoszynie jednak bardzo możliwe, że architekt ten urodzony w pobliskim Zassowie zaprojektował kościół, którego realizacja nastąpiła znacznie później. Plan kościoła z Nagawczyny wykazuje wiele podobieństwa do planu kościoła w Krościenku Wyżnym k. Krosna, którego projektantem był Talowski.

Pracami przy budowie kościoła kierował architekt J. W. Krawczyk, oraz St. Kostrzewa. Napis na tablicy wmurowanej do fasady podaje, że jego dobrodziejami byli: *Marcin Węgrzyn, Barbara Piecuch/Maria Kołodziej. Katarzyna Osak./ Zofia Gniewkowska. Antoni Sojka./ Zofia Róg. Jan Niechciński. Jan Zaręba.*

Konsekracja świątyni p. w. św. Antoniego Padewskiego miała miejsce 19.VII. 1925 r. a przeprowadził ją bp Leon Wałęga. On też w 1927 r. erygował parafię.

Trzy ołtarze i ambonę wykonał W. Galus. Ołtarz główny ufundował: właściciel Korzeniowa, dr Jan Kanty Steczkowski, były minister skarbu, prezes Banku Gospo.-Krajowego w Warszawie; ołtarz Matki Boskiej i wielki dzwon - Józef i Agnieszka Kołkowie po powrocie z USA; ołtarz Serca Pana Jezusa i 2 dzwony – parafianie będący w USA.

W 27. X. 1928 r. w czasie nabożeństwa różańcowego wybuch pożar, podczas którego zniszczeniu uległa ¼ część dachu i wieża będąca w budowie. Już w następnym roku usunięto zniszczenia.

W 1929 r. chrzcielnicę alabastrową ufundował Tadeusz hr. Rey z Przeczłowa.

13. Opis (sytuacja, materiał i konstrukcja, rzut, bryła, elewacje, wnętrze, wyposażenie, instalacje)

Sytuacja - w centrum wsi, przy lokalnej drodze prowadzącej z Bobrowej do Dąbrówki Wisłockiej, w południowym pasie rozproszonej zabudowy, w pobliżu zabudowań plebańskich i budynku starej szkoły. Działka, na której stoi kościół jest wieloboczna, rozległa, na płaskim terenie, otoczona ogrodzeniem złożonym z murowanych, ceglanych słupków połączonych metalowymi kwaterami, ażurowymi. W jego obwodzie od wewnętrznej strony rosną stare drzewa: lipy, akacje, klony. Wejście główne na plac przykościelny jest na osi kościoła, oraz boczne od pn.-zach. Na placu w pd. narożu znajduje się okazały grobowiec Steczkowskich, oraz nagrobek ks. Leona Pyzikiewicza (1889-1941), ks. Błażeja Potoczka (1888-1919), kierownika szkoły K. Sierakowskiego (1836-1916). Kościół skierowany jest prezbiterium ku pd.-zach. W krajobrazie wieża kościelna stanowi dominantę wysoką.

Materiał, konstrukcja, technika - murowany z cegły ceramicznej, pełnej. Mury wewnątrz są otynkowane, z zewnątrz licowane zendrówką o wątku główka-wozówka, w partiach dekoracji wozówkowym. Dekoracja architektoniczna wykonana jest też w tynku. Cokół jest otynkowany i wykonany na wzór płyt z piaskowca, o licu groszkowanym. Mury obwodowe wzmocnione są skarpami 1, 2-schodkowymi umieszczonymi w narożach i odpowiednio do układu przęseł, także ankrowane. Mury wieży i znajdującej się przy niej klatki schodowej u podstawy są pogrubione. Sklepienia wsparte są na murach obwodowych, filarach wolnostojących, pasach sklepiennych i na słupkach. Platforma chóru muzycznego jest murowana, rozpięta między filarami nawy środkowej. Parapet chóru murowany, pełny. Otwory okienne są prostokątne, sklepienie są łukiem ostrym, prosto i kuliście; od zewnątrz i wewnątrz we wnękach, rozglifione, z uskokiem. Otwory drzwiowe są prostokątne, niektóre górą zamknięte łukiem ostrym. Sklepienia: w prezbiterium - krzyżowe, wielopolowe; w pozostałych pomieszczeniach krzyżowe. Wieżba dachowa drewniana, niedostępna; hełm wieży, wieżyczek i sygnaturki konstrukcji słupowej. Dachy i hełmy są z niewielkimi przypustnicami, pokryte blachą ocynkowaną, położoną na felc. Posadzki: w prezbiterium – płyty marmurowe, nowe; w nawach, w kruchcie i w zakrystiach – cementowe, barwne, 4-boczne, ułożone ozdobnie i w szachownicę; też lastriko i wylewka cementowa oraz biała podłoga. Stopnie zewnętrzne są betonowe. Schody do składowiska są murowane, 1-biegowe; balustrada - metalowa. Drzwi drewniane: 1 i 2-skrzydłowe, konstrukcji ramowo-płycinowej, pełne; też odeskowane; z nadświetlem w murze, przeszklone; z kruchty do nawy – wahadłowe, 3-skrzydłowe, z trwałymi kwaterami, z podziałem szczeblinowym na krzyż i z nadświetlem o promienistym podziale szczeblinowym, nowe. Lamperia jest drewniana, stolarskiej roboty, płycinowa, o barwie drewna, obejmuje ściany i filary, nowa. Okna są wielokwaterowe w metalowych ramach, przeszklone barwnym szkłem; też drewniane, 1-skrzydłowe. W wieży są żaluzje. Rury i rynny z blachy ocynkowanej.

Rzut – wydłużonego prostokąta, symetryczny, o urozmaiconym obrysie. Prezbiterium 1-przęsłowe, 3-bocznie zamknięte, po bokach z dwoma zakrystiami; symetrycznymi dochodzącymi do 1-skarpy, prostokątne, 2-przęsłowe. Zakrystia pd. dostępna jest tylko z prezbiterium, a pn. wyjście na zewnątrz jest przez przedsionek przy wsch. przęśle, kwadratowy, niewielkich rozmiarów. Korpus jest na planie prostokąta, obejmuje szerokość zakrystii, 3-nawowy, 4-przęsłowy. Przęsła środkowej nawy, prostokątne są prawie dwa razy większe od bocznych, kwadratowych. Ostatnie, wsch. przęsło bocznej nawy zajmuje wieża na planie kwadratu; z niej jest wyjście na zewnątrz. Od frontu znajduje się kruchta o szerokości równej nawie środkowej. Nad nią znajduje się chór muzyczny, 2-przęsłowy. W narożu kruchty i wieży jest klatka schodowa doprowadzająca na chór muzyczny

14. Kubatura	15. Powierzchnia użytkowa	16. Przeznaczenie pierwotne	17. Użytkowanie obecne
3 456 m ³	432 m ²	sakralne	sakralne
18. Prace budowlane i konserwatorskie, ich przebieg i dokumentacja		19. Stan zachowania (fundamenty, ściany zewnętrzne, ściany wewnętrzne, sklepienia, stropy, konstrukcje dachowe, pokrycie dachu, wyposażenie i instalacje)	
<p>W czasie działań wojennych w 1944 roku kościół nie został uszkodzony. Remonty przy kościele prowadzone były systemem gospodarczym. Przeprowadzono elektryfikację kościoła, radiofonizację, zaprowadzono instalację wodną.</p> <p>W 1969 r. pokryto ściany kościoła polichromią; napis informuje: <i>Polichromia wykonana / po raz pierwszy / dzięki ofiarności parafian/ A.D. 1969. .</i></p> <p>Wokół kościoła założono opaskę betonową. Kapniki osłonięto blachą miedzianą.</p> <p>W 1975 w nawie wstawiono barwne witraże. Od zewnętrznej strony założono ramy przeszklone osłaniające witraże.</p> <p>W 2001 r. zamontowano nowe ogrzewanie kościoła. Wykonano stolarkę oddzielającą podchórze od nawy.</p> <p>W 2003 r. w prezbiterium położono posadzkę marmurową.</p>		<p>Ogólny stan zachowania obiektu jest dobry.</p> <p>Bardzo dobrze zachowana jest pierwotna struktura zabytkowa i wyposażenie wnętrza kościoła.</p> <p>Fundamenty są stabilne. Mury obwodowe i sklepienia są bez zagrożeń konstrukcyjnych. Wieżba dachowa jest w dobrym stanie.</p> <p>Przez zastosowanie opaski betonowej dolne partie murów są na całej długości są ze śladami zawilgocenia.</p> <p>Widoczne jest łuszczenie się lica cegieł na elewacjach. Tu i ówdzie spoiny cegieł są zwietrzałe.</p>	
		20. Najpilniejsze postulaty konserwatorskie	
		<p>Prace remontowe i modernizacyjne należy prowadzić po uzgodnieniu z urzędem ochrony zabytków.</p> <p>Należy przeprowadzić prawidłową konserwację i zabezpieczenie lica cegieł murów obwodowych.</p> <p>Wzmocnić spojenia cegieł.</p> <p>Wskazane jest żeby uzupełnienia przy zach. elewacji wieży ujednolicić kolorystycznie z pozostałą płaszczyzną muru.</p>	

21. Akta archiwalne (rodzaj akt, numer i miejsce przechowywania)

Plan katastralny: *Nagoszyn in Galizien Tarnower Kreis, 1851*, sygn. 2924, [w:]
Państwowe Archiwum w Rzeszowie
Liber Memorabilium od 1929 (1927) z odtworzeniem zdarzeń od 1792 r., [w:]
Archiwum Parafialne w Nagoszynie.

22. Bibliografia

Słownik Geograficzny Królestwa Polskiego, Warszawa 1885, t. VI, s. 877.
Schematyzm Diecezji Tarnowskiej, 1977.
Katalog Zabytków Sztuki, woj. rzeszowskie, pow. dębicki, oprac. A. Fischinger,
P. Krakowski, mps, br, s. 18, [w:] Archiwum UOZ w Rzeszowie.
S. Łoza, *Architekci i budowniczowie w Polsce*, Warszawa 1954, s. 307.

Karta biała - *Nagoszyn*, oprac. Bieńkowski, 1959, w: Archiwum Urzędu Ochrony
Zabytków w Rzeszowie
Decyzja w sprawie wpisania dobra do rejestru zabytków z dn. 24.09.1988 r.

23. Źródła ikonograficzne i fotografia (rodzaj, miejsca przechowywania, sygnatury)

24. Uwagi różne

25. Opracował

tekst _____ mgr Barbara Bosak, VIII. 2005 r. *Bef*
Imię, nazwisko, data, podpis

plany, rysunki _____ mgr Barbara Bosak, VIII. 2005 r. *Bef*
Imię, nazwisko, data, podpis

zdjęcia fotogr. _____ mgr Barbara Bosak, VIII. 2005 r. *Bef*
u B. Bosak

Miejsce przechowywania negatywów _____

Karta po wypełnieniu podlega ochronie na podstawie przepisów prawa autorskiego

26. Adnotacje o inspekcjach, informacje o zmianach (daty, imiona i nazwiska wypełniających

27. Załączniki

3 wkładki

1. Miejscowość NAGOSZYN	2. Obiekt (nazwa jak w karcie) Kościół par. rzym.-kat. p.w. św. Antoniego Padewskiego	3. Zawartość wkładki (nazwa obiektu lub materiału uzupełniającego) tekst i 4 fot.
-----------------------------------	---	--

c.d. tekstu z pkt. 12.

W 1969 r. wnętrze kościoła polichromią figuralno-ornamentalną pokrył Wacław Taranczewski (ur. 1903) przy udziale Lubańskiego. Kościół prezentuje styl neogotycki zrealizowany w zapóźnionym okresie. Wyróżnia się oryginalną formą oraz wysokim poziomem artystycznym. Obecną świątynię poprzedził drewniany kościół p.w. św. Barbary, zakupiony i przeniesiony z Ropczyc w 1792 r. przez właściciela Nagoszyna i Korzeniowa, P. Leńskiego. Był usytuowany przy wjeździe od zach. strony do założenia dworsko-parkowego, miał plan wydłużonego prostokąta o nieregularnym obrysie, orientowany. Na planie katastralnym Nagoszyna z 1851 r. w pobliżu kościoła stały zabudowania drewniane, a po drugiej stronie drogi, na obszarze określonym *Skłodzierz* znajdował się cmentarz, przy który postawiono nowy, murowany kościół. Był to kościół filialny należący do parafii w Przecławiu. Następny właściciel Nagoszyna, Mieczysław hr. Grocholski, przekazał grunt dworski na uposażenie kapelani zamiast dziesięciny. Po wybudowaniu nowego, murowanego kościoła, w 1926 r. starą świątynię p. w. św. Barbary przeniesiono do Lichwina k. Tuchowa.

c.d. tekstu z pkt. 13.

i na wyższe kondygnacje wieży. Wejście frontowe do kościoła poprzedzają dość szerokie schody.

Bryła - zróżnicowana przestrzennie i co do wysokości. Kościół 1-wieżowy, przy fasadzie z wieżą na bocznej, pd. osi; ma układ bazylikowy. Prezbiterium i nawa środkowa są jednej wysokości, przykryte stromym dachem 2-spadowym, przechodzącym nad absydą w 3-spadowy. Na kalenicy dachu między prezbiterium a nawą znajduje się sygnaturka przysadzistych proporcji, cała obita blachą, o 8-bocznym tamburze, z latarnią o arkadkowym przepruciu, przykryta 8-bocznym hełmem iglicowym, z kulą i krzyżem. Niższe są nawy boczne i zakrystie, także jednej wysokości murów, przykryte wspólnym dachem pulpitowym, 2-spadowymi; przy pn. nawie podwyższona jest ścianka szczytowa od strony fasady, podobnie jak i fasady głównej. Wieża jest najwyższa, masywna, posiada kompozycję symetryczną, u podstawy 4-boczna, graniasta, 4-kondygnacyjna; naroża są ze skarpami, górą podwyższonymi, zakończone 5-ma sterczynami-pseudopinaklami. Zwieńczenie wieży stanowi hełm iglicowy, z kulą i krzyżem. Niższa od wieży jest przy niej wieża klatki schodowej, u podstawy 4-boczna, na wyżej kondygnacji o zfazowanym narożu na żabkę, wieloboczna, przykryta niskim hełmem iglicowym, wielobocznym, o wystającym okapie, zakończonym kulą.

Elewacje - o wątku ceglanym z tynkowanymi zdobieniami, oszczędnymi. Cokół jest niski. Gzymsy koronujące, i kordonowy przy klatce schodowej są ceglane, profilowane, z fryzem krenelażowym; przy wieży gzyms jest profilowany, tynkowany. Sfazowanie przy klatce schodowej, zdobienia przy otworach „strzelniczych” wież, ślepe partie przy otworach okiennych wieży, kapniki skarp są tynkowane. Otwory dekorują archiwolty wykonane z cegły. Każdą elewację ostatniej kondygnacji wieży dekorują wysokie okna zdobione ślepą ścianą z maswerkiem zaznaczonym w cegle. Niższe kondygnacje wieży i klatki schodowej doświetlają otwory „strzelnicze”. Nawę środkową przy elewacji zach. i wsch. doświetlają trzy okna termalne, a boczne nawy okulusy, umieszczone między skarpami. Fasada jest opracowana płaszczyznowo; posiada 2-boczne, wysmukłe zwieńczenie, u podstawy prosto poszerzone, dołem przechodzące w skarpy. Pole zwieńcze-

Wkładkę założył: mgr Barbara Bosak, VIII. 2005 r.

(Imię, nazwisko, data)

Miejsce przechowywania negatywów:

u B. Bosak

Bosak

nia zdobią biforia o tynkowanych archiwoltach. Centrum fasady wypełnia od poziomu posadzki po 2-kondygnację, płycina cofnięta względem lica, dość szeroka, górą o łuku ostrym, w której zawierają się dwa, analogiczne, główne otwory wejściowe do kościoła, a powyżej nich znajduje się dużych rozmiarów okno termalne, podzielone murowanymi listwami na krzyż, pośrodku z kamienną rzeźbą Chrystusa Ukrzyżowanego, zadaszoną. Przy wieży, boczne drzwi wejściowe do kościoła są w portalu wgłębnym, o schodkowym ościeżu.

Wnętrze - posiada układ bazylikowy; sklepienie prezbiterium i nawy środkowej jest wyższe od sklepienia naw bocznych. Niższe od nich jest sklepienie podchórze. Przestrzeń prezbiterium otwarta jest do nawy głównej, a niej do naw bocznych i na chór muzyczny poprzez szerokie arkady filarów o łuku ostrym. Dekoracja architektoniczna wnętrza wynika z logiki konstrukcji sklepień. Żebra i gurdy spływają na pilastry i filary, z głowicami kostkowymi. Żebra dołem podpierają wsporniki o zgeometryzowanej strukturze. Parapet 2-przęsłowego chóru dekoruje wklęsły, arkadkowy fryz, ostrołukowy, dołem i górą ujęty profilowanym gzymsem, przerwany pośrodku pilastrem. Wnętrze kościoła oświetlają otwory okienne prezbiterium, nawy środkowej i bocznych oraz z chóru. Ściany kościoła zdobi delikatna polichromia z przedstawieniami figuralnymi i ornamentalna.

Wypozażenie - współczesne kościołowi, neogotyckie, jednolite (3 ołtarze, konfesjonały, ławka kolatorska, stacje drogi krzyżowej, ambona, szafa na paramenty kościelne zakrystii); feretron z figurą Matki Boskiej zapewne z XVIII w.; feretron z obrazem św. Stanisława i Matki Boskiej o charakterze ludowym, 1844 r.; obraz św. Anny Samotrzec, XVIII w.; barwne witraże: w prezbiterium – „Fundacja x. Jana Pięty”, przedstawienie św. Barbary, przedstawienie Matki Boskiej z Lourdes „Ku uczczeniu swoich najukochańszych / rodziców Zofii i Wojciecha / ofiarowuje wdzięczna córka / Katarzyna Osak”, w nadświetlu-drzwi głównych, l. 20-te XX w., w nawie witraże z 1975 r.;

Instalacje - elektryczna, burzowa, grzewcza, grawitacyjna.

Spis fotografii: 1. Widok na elewację zach., 2. Widok na prezbiterium, 3. Widok od pd.-wsch., 4. Widok od pd.-zach., 5. Wieża, 6. Fragment wieży, 7. Fragment elewacji bocznej, 8. Fragment wieży od frontu, 9. Widok od pd.-wsch., 10. Fasada, 11. 12. Chór muzyczny, 13. Portal główny, 14. Widok na ścianę prezbiterium, 15. Widok na nawę boczną, 16. Fragment filara, 17. Fragment wnętrza, 18. Widok w kierunku prezbiterium, 19. Nawa boczna, 20. Podchórze, 21. Grobowiec Steczkowskich.

3.

4.

6.

1. Miejscowość

NAGOSZYN

2. Obiekt (nazwa jak w karcie)

Kościół par. rzym.-kat. p.w. św. Antoniego Padewskiego

3. Zawartość wkładki (nazwa obiektu lub materiału uzupełniającego)

plan kościoła i 7 fot.

7.

8.

9.

10.

11.

12.

13.

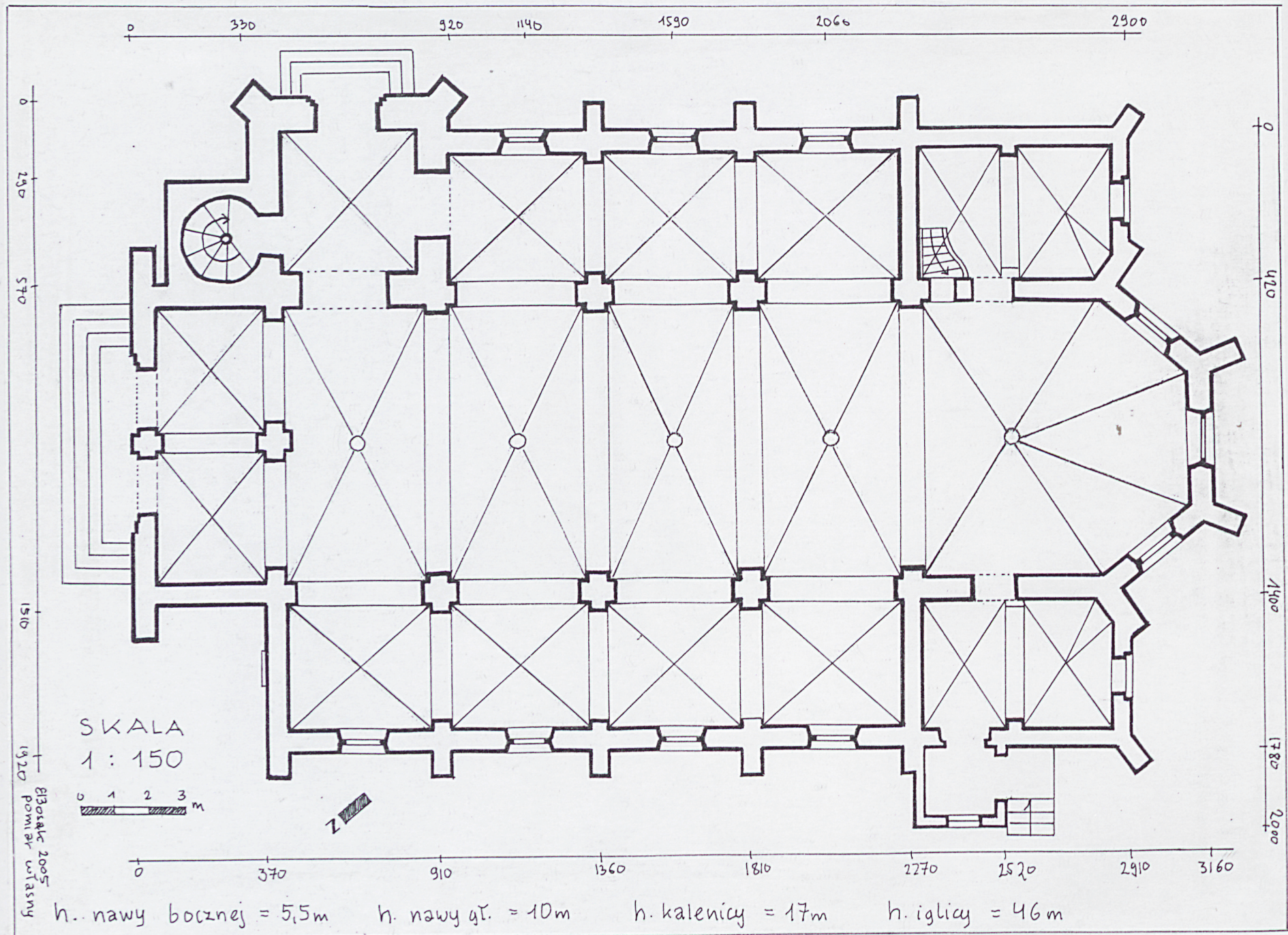
Wkładkę założył: mgr Barbara Bosak, VIII. 2005 r.

(Imię, nazwisko, data)

Miejsce przechowywania negatywów:

u B. Bosak

[Signature]

1. Miejscowość

NAGOSZYN

2. Obiekt (nazwa jak w karcie)

Kościół par. rzym.-kat. p.w. św. Antoniego Padewskiego

3. Zawartość wkładki (nazwa obiektu lub materiału uzupełniającego)

8 fot. i plan katastralny z 1851 r.

14.

15.

16.

17.

18.

Wkładkę założył:

mgr Barbara Bosak, VIII. 2005 r.

(Imię, nazwisko, data) *Bosak*

Miejsce przechowywania negatywów:

u B. Bosak

19.

20.

24.

